

ANMELDELSE SKOLELEDELSE 15. nov. 2018 | kl. 07:22 - Folkeskolen nr. 21 2018

Kære skoleleder: Tag en gårdvagt, og tænk nyt

Af: Jens Raahauge

Tak for inspirerende forskning og tænkning - og synd for jer, at I selv sidder den overhørig. Sådan kunne konceptet af denne finske hilsen til skolepolitikken i USA lyde. Og det er umuligt ikke at få danske associationer under læsningen.

Fakta

Titel

Fire strategier til en bæredygtig skole

Forfatter

Pasi Sahlberg

Pris

225

Sider

138

Serie

Ledelse ligetil

Forlag

Dafolo

Hvad er hemmeligheden bag de finske elevers topplaceringer i internationale test? Det spørgsmål vil en amerikansk mand, som Pasi Sahlberg møder op til en konference, gerne have en vurdering af, akkurat som vi andre. Det viser sig, at manden er en særdeles magtfuld politiker, George Pataki, tidligere mangeårig guvernør i staten New York.

Denne ramme giver Sahlberg afsæt for en påpegning af, at den finske skoletænkning står i gæld til den moderne amerikanske forskning og pædagogiske tænkning som Howard Gardners teori om de mange intelligenser, den John Dewey-inspirerede tanke om at lære gennem samarbejde om virkelige problemstillinger, som udvikles til det, vi kender som cooperative learning, og sluttelig Showers og Joyces tanke om, at lærerne også skal lære i skolen gennem kollegial sparring.

George Pataki, der havde bifaldet implementeringen af de store satsninger kaldet No Child Left Behind, Race to the Top og Every Student Succeeds, noterede Sahlbergs eksempler på en serviet, men gik på talerstolen og plæderede for det, som vel kan aflæses af titlerne på de amerikanske projekter: konkurrence, pres og kontrol.

Med dette afsæt giver Pasi Sahlberg læseren fire indgange til en forbedring af uddannelsen: Gode og lange frikvarterer, brug nærværende opdagelser frem for big data, skab lige muligheder i uddannelsessystemet og undgå myterne om det finske system.

Bogens amerikanske titel er "FinnishEd Leadership: Four Big, Inexpensive Ideas to Transform Education". Dette er på dansk blevet til det noget mere højtravende "Fire strategier til en bæredygtig skole". Hvad kan der ligge til grund for, at vi skal have erstattet en ligefrem og operationel tilgang med en buzzword-båret distance? Måske at de danske ledere og politikere, som bogen henvender sig til, kan føle blodet bruse og billeder vrimle frem på indersiden af øjenlågene for i samme moment at blive ramt af Pataki-syndromet: Vi har jo skrevet en anden tale, der ikke er sådan at ændre.

Det er påfaldende, at den finske skolepolitik er bygget op omkring et lokalt forankret og tillidsbaseret skolesyn og ligeværdigt menneskesyn, hvor man ikke har satset centralt på at score højt i internationale test. Man har i udstrakt grad lagt ud til den enkelte skole og dens lærere at udforme skolens undervisningsplan, hvilket giver både engagement, faglig sparring og lokal status. Man lægger vægt på lokal evaluering baseret på autentiske data som et afgørende supplement til de internationale big data. Og Finland har ikke lavet skolepolitik for at få førstepladser i Pisa. Lige nu er man i færd med at ændre en fagopdelt skole til en mere tværfaglig og problemorienteret skole, ligesom man styrker fagene billedkunst, musik og idræt og afkorter undervisningstid for at give plads til fri leg og bevægelse.

Omkring den ustrukturerede leg i frikvartererne er filosofien, at leg og bevægelse fremmer læring, hvis den ikke spændes for en målrettet læringstænkning. Gode fysiske rammer på legepladsen, påklædning efter vejret og digitalfrie pauser er vigtige elementer i udnyttelsen af frikvarterernes

muligheder. Og skolelederen må også se sit snit til med mellemrum at være skærmfri og tage gårdvagter.

På samme jordnære måde beskriver Sahlberg de finske skolars udvikling af en lærerprofessionalisme ved at få udvist tillid, ved at samarbejde og ved at foretage autentiske evalueringer, ikke mindst der, hvor et målrettet arbejde for at sikre lige muligheder for eleverne er et fokusområde. Og skolelederen må være deltagende for at prioritere de humane data, akkurat som Ikeas stifter, Ingvar Kamprad, tog arbejde ved kassen et par gange om ugen for at få indsigt i kundernes behov.

Selv om bogen er skrevet til amerikanske skoleledere (og politikere), kan vi altså sagtens læse med og tydeligt se de forhindringer, vi selv har skabt for bestræbelserne på enkle forbedringer af uddannelserne i Danmark.

Et omfattende centralt kontrolsystem bidrager til oplevelsen af mistillid til dem, der arbejder lokalt. Det virker derfor demotiverende og kan bidrage til ringere effekt. En skole, der er baseret på konkurrence frem for samarbejde, bidrager til at øge uligheden i uddannelsessystemer. I Pasi Sahlbergs fremstilling har konkurrencen mange ansigter, som spænder fra det individorienterede i klassen til det iboende i systemet, mest markant ved forældreadgangen til frit skolevalg. Og endelig er der den fejlagtige tro på, at øget ekspropriering af elevernes tid øger kvaliteten.

Sahlberg pointerer, at man ikke kan plagiere den finske skole, men også at man kan lære gennem lokalt indblik og internationalt udsyn - ganske som Finland har gjort det.

Så danske skoleledere og forvaltningsfolk: Begynd med en gårdvagt, helt frit, ustruktureret og digitalfrit, og få måske en idé til billige forbedringer af uddannelsen. For den internationale forskning kender I jo.

Vandkunsten 12, 1467 Kbh K,
tlf 3369 6300, folkeskolen@folkeskolen.dk